

GEREVICH TIBOR ÉS A MILÁNÓI TRIENNÁLÉK

KATALÓGUSBEVEZETŐK 1930, 1936, 1940¹

I. 1930, IV. MONZAI TRIENNÁLÉ, NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS, MAGYAR PAVILON²

Már hagyomány, hogy a magyar iparművészet saját fejlődésének etapjait az olasz nemzetközi kiállításokon, például a monzain mutassa be.³ Ez a hagyomány visszavezethető az 1906-os milánói világkiállításra, amely kiemelendő momentum a modern magyar iparművészet nemzetközi érvényesülése folyamatában. Egy olyan pillanat, amikor egészséges, és kimagaslóan gazdag nemzeti művészetünk megszabadult a kifáradt történelmi stílusoktól, megtalálván saját, új hangját. Az akkori magyar képzőművészek friss áramlatát Maróti,⁴ Nagy Sándor, Faragó, Körösfői-Kriesch és Toroczkai Wigand teremtették meg. Gyorsan észrevettük, hogy bátran fel kell lendíteni iparművészetünket a kor ízlésének, és az új érzésnek, a megváltozott társadalmi szükségleteknek és az új anyagoknak megfelelően. Megtiszteltetés volt számunkra, hogy ezen a téren Európában az elsők között voltak. Azóta a magyar iparművészet alakulása egyenesen és folytatólagosan követi a fejlődést, amely sok szempontból a Magyarország számára katasztrofálisnak tekinthető világháború után sem szakadt meg. A főbb művészeti irányvonal a folyamatos és jelentős művészeti és technikai fejlődés ellenére sem változott meg. Még ma is felismerhető a népművészet hatása. Ettől eltekintve a népi művészet tanításai egyre jobban a szerkezetre és a vonalvezetésre korlátozódnak. A díszítő motívumok bővültek, de városiasodtak. Nem az egyes tájegységekhez kötődő motívumok másolásából származnak, az új generáció

¹ Fordította és a jegyzeteket írta Juhász Bálint, szerkesztette Markója Csilla (MTA BTK MI) és Pataki Gábor (MTA BTK MI). Kontrollfordító: Juhász Balázs.

² Tiberio Gerevich: Ungheria. IV. *Esposizione Internazionale, Arte Decorativa e Industriale Moderna*. [kiáll. kat. – Monza, Villa Reale] Milano, 1930. 141–143.

³ 1923. május és október között szervezte meg a monzai Országos Iparművészeti Főiskola az első Nemzetközi Iparművészeti Kiállítást a Savoyai család klasszicista stílusú vidéki *palazzo*jában. Az utolsót 1930. május és november között rendezték, mielőtt állami „kezdeményezésre” Triennálává alakult át, és Milánóba költözött a Giovanni Muzio által tervezett *Palazzo dell'Arte*-ba.

⁴ Maróti Géza (1875–1941) nemcsak a szervezőbizottság tagjaként, hanem kiállítóként is részt vett az 1923-as és 1925-ös monzai biennálén. Ő tervezte a Második Monzai Biennále magyar szekciójának egyik termét, ahol a fiatal Gádor István (1891–1984) állította ki először kerámiáit.

1. A IV. Monza-i Triennálé 56. termének (a Magyar Pavilonhoz tartozott) enteriőrije Árkayné Sztéhló Lili üvegablakterveivel és a Budapest Székesfővárosi Iparrajziskola növendékeinek munkáival.

átalakítja, leegyszerűsíti, és a szerkezetéhez alkalmazza őket, egy új esztétikai szellemiség szerint íródta át. Többé már nem reprodukciói a népi motívumoknak, ezek már átértékelődtek, modern átértékelések, valódi átalakulások. A modern magyar iparművészet, ha összevetjük a mai európai művészet általános tendenciájával, sokkal inkább tekinthető tanító jellegűnek, mintsem dekoratívnak. A figuratív produkciókon belül elsősorban a legújabb esztétikai irányzatokat tartják számon, mint például azt a magyar szekció festett üvegablakainál láthatjuk.⁵ Ezzel párhuzamosan el kell ismerni egy bizonyos válság meglétét a mai magyar iparművészetben, amely azonban nem esztétikai, hiszen friss életrevalósága érintetlen maradt, hanem inkább gazdasági és anyagi gondokra vezethető vissza. Legfőképp arra, hogy az ország pénzügyi helyzete miatt a gyártás inkább a mennyiségre, mint a minőségre épül. Ennél sokkal súlyosabbnak tekinthető a nyersanyagok hiánya, mivel a trianoni szerződés elszakította Magyarországtól azokat a régiókat, melyek olyan nyersanyagokat biztosítottak az iparművészetnek, mint a fa, a vas, és a nemesfémek. Ennek az a következménye, hogy a Triennálé magyar termeiben (1. kép) oly ritkák a bútorok, a kovácsoltvas és ötvösművészeti munkák. A kevésbé drága papírból készített műtárgyak mellett, mint

⁵ Érdemes megemlíteni Árkayné Sztéhló Lili (1897–1959) *Angyali Üdvözlés és Jézus imádása* című üvegablakait, melyek a Győr-gyárvárosi templomhoz készültek.

2. A VI. Milánói Triennálé magyar pavilonja Aba-Novák Vilmos „A magyar ipar allegóriája” című pannójával és Árkayné Sztehló Lili „A négy évszak” című üvegablakával, repr. MTA BTK MI Adattára, lelt. sz.: MTA MKI B 4047a
© MTA BTK Művészettörténeti Kutatóintézet, Adattár, Budapest

pl. a díszlettervek, metszetek, plakátok, bőven láthatunk kerámiákat. Ezek esetében bőséges az alapanyag, a föld, még az a kevéske is, amelyet a megcsonkított Magyarországon hagytak.

II.1936, VI. MILÁNÓI TRIENNÁLÉ, NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS, MAGYAR PAVILON⁶

A magyar szekció vezérlő elve az volt, hogy próbára tegye az új művészet által nyújtott dekoratív lehetőségeket az építészetben belül, amely az erőteljes stílári átalakulás korában azt a feladatot látja el, hogy összeköti és inspirálja az összes művészeti ágat. Napjaink építésze, amely éppen csak kilépett egy kísérleti, konstruktivista, és néha tisztán mérnöki fázisból, saját díszítéseit alkalmazza. A díszítőművészet arra vágyik, hogy stílusosan oldhassa meg az épületek dekorálását, hogy ne csak az elszigetelt iparművészeti tárgyakra koncentráljon, ezáltal egységes keretbe tudja foglalni a magyar szekciót.

Az Árkay Bertalan tervezte termeket (2. kép) szobrok, falfestmények, üveg és kovácsoltvas tárgyak díszítik, a murális festészet itt díszítő funkciójához tér vissza. Alkalmazva látjuk életünk legmodernebb kifejezőeszközeinek kapcsolatát az iparművészettel. Ezek allegóriákban, szimbólumokban, a maguk idealisztikus funkciójában jelennek meg.

Azt is szeretnénk bemutatni, hogy csak egy művészet létezik. El szeretnénk törölni azt a különbséget a képző- és iparművészet között, amely nem más, mint a Morris és Ruskin által reprezentált XIX. századi angol szellemiség önkényes invenciója, amely a szecesszió hamis szentimentalizmusa felé húzva elrontotta a díszítőművészeteket. Elfogadva esztétikai és elméleti szempontokból az egészséges itáliai „műhelyhagyomány” koncepcióját, melyben Verrocchio, Francia, Pollaiuolo, és Leonardo ötvösművészeti munkákat, festményeket, finom szövetre készített rajzokat és szobrokat készítettek úgy, hogy az inspiráló fantázia és a megvalósítás szándéka mindig egy forrásból, az örök és egyetlen művészetből eredt; elfogadtuk azt a hagyományt, amely az új Olaszország kézműiparával diadalmasan éledt újjá.

A magyar kiállítás másik összetevője, amit alapvetőnek tartottunk megvalósításakor, hogy az építészeti keretbe díszítő hatásként illesszük be a mesterséges fényt, az elektromosságot. Ez olyan elem, amely nemcsak világításra, hanem a színesebbé tételre szolgál. Kontrasztokat alkot, felerősíti a szobrászat és a festészet dekoratív képességeit és végeláthatatlan művészeti lehetőségeket biztosít.

A tervezés során több ponton is visszatértünk az itáliai hagyomány elveihez, ehhez hozzátartozik az a tény is, hogy az Árkay által irányított képzőművészek nagyrészt a Római Magyar Akadémia volt ösztöndíjasai. Elsősorban az alig 10 éve alapított intézetet megjárta képzőművészek érvényesülnek az ez évi Milánói Triennálén, valamint az ugyanakkor megrendezésre kerülő Velencei Biennálén. Ez annak a

⁶ Tiberio Gerevich: Sezione dell'Ungheria. *Guida della VI. Triennale* [kiáll. kat. – Milano, Palazzo dell'Arte], Milano, 1936. 83–84.

3. A VII. Milánói Triennálé Magyar Pavilon Dísztermének enteriőre Diósy Antal nagyméretű vásznával („A nép meghajol Szent István királysága előtt”), Ohmann Béla Horthy Miklós büsztjével és Madonna bronz szobrával, repr. MTA BTK MI Adattára, lelt. sz.: MTA MKI B 3970a.
© MTA BTK Művészettörténeti Kutatóintézet, Adattár, Budapest

jele, hogy igen korán sikerült érvényesülniük a magyar képzőművészeti életben, amelyben a merész és győzedelmeskedő élvonalat képviselik. Ahogy Milánóban, úgy Velencében is ezek a képzőművészek bizonyítják római Akadémiánk hatékony szerepét, Róma jótékony hatását a magyar művészetre, és egyre jobban érzékeltetik a két baráti nemzetet egyesítő szoros művészeti kapcsolatok spontaneitását és hasznosságát.

III. 1940, VII. MILÁNÓI TRIENNÁLÉ, NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS, MAGYAR PAVILON⁷

Az előző Triennálé magyar szekciójának legalapvetőbb koncepciója az volt, hogy bemutassa azt, hogy a díszítő művészetek hogyan erősítik meg és egészítik ki az új építészetet. Ezzel szemben most az előzőekhez viszonyítva az iparművészet került túlsúlyba. (3. kép) A magyar képző- és iparművészet a maga változatosságában és a

⁷ Tiberio Gerevich: Sezione dell'Ungheria. *Guida VII Triennale* [kiáll. kat. – Milano, Palazzo dell'Arte] Milano 1940. 53–56.

korunk irányzatainak megfelelően jelenik meg, melyet úgy lehetne minél jobban jellemezni, mint a modern érzékenység egyre kifinomultabb keresését, a népművészet megoldásaihoz és szelleméhez való alkalmazkodást anélkül, hogy az pusztán folklorisztikus utánérzés lenne. A magyar népnek az ősi Pannóniától Erdélyig terjedő régióiból – ahol ez a nép a maga változatlan és szilárd nemzeti büszkeségével már több ezer éve él – gazdag művészeti összeállítást kaphatunk, melyhez szövetek, hímzések, és kerámiák tartoznak. Szent és kiemelten fontos kötelességünknek tartottuk, hogy kiállítsuk az Itália jótékony segítségével és a Duce akaratának köszönhetően az anyaországhoz visszatért Felvidék és Kárpátalja népművészetét is. Pont egy éve, hogy vissza lettek csatolva azok a földek, ahol magyarok és ruténok testvérként élnek együtt, kiválasztott harcosaiként II. Rákóczi Ferencnek, a magyar szabadság legendás hősének. Díszítőművészetünk megértéséhez nemcsak hasznos, hanem szükséges is bemutatni népművészetünket, mert annak az az elsődleges gyökere, valamint igazi tanítómestere. Hatása, fontossága és a valódi jelentése nem a díszítő motívumokhoz való alkalmazkodásban rejlik, hanem az alkotói koncepcióban. A magyar népművészetet élénk, fantáziadús kolorizmus, naiv és egészséges dekorativitás, az anyag tisztelete és a kivitelezés becsületessége hatja át, amit legjobb és legfőbb művészeink tettek magukévá. Az az érdem jutott számára, hogy megújította az ipar és díszítő művészetünket, visszavezetvén a valódi és helyes irányokba a divat által sugallt túlfinomult és átmeneti tendenciáktól.

A magyar népművészet, melyet szoros szálak kötnek az ország képzőművészeti fejlődéséhez és díszítőművészetéhez, nagy érdeklődésre tarthat számot abban az értelemben is, hogy nagyon különleges és gazdag az Európában még létező kevesek között. Valódi remekműveket találunk köztük, melyek a legtöbb modern mester ízléses és tökéletes darabjaival versenyeznek.

Nem fog furcsának tűnni az, hogy ezek a műtárgyak nem egy, hanem több olyan nagy művésznek a munkái, akik kifogástalan művészi érzékkel vannak megáldva. Ez egy olyan nép, amely a saját hamisítatlan és tiszta törekvései mellett a legőszintébb kreatív kifejezőkészséggel rendelkezik. Valójában a VII. Triennále magyar szekciójának igazi főszereplője a nép, amely a díszterem nagy dekoratív falfestményén körülvézi jellegzetes és színes ruháival a nemzet szentjeit.⁸ Élükön büszkén első királyunk, Szent István áll, majd imádott fia, Imre, a velencei Szent Gellért, a harcias Szent László, Magyarországi Szent Erzsébet (az Árpád-ház gyengéd virága és Assisi szentjének legkedvesebb leánya), és a domonkosrendi Boldog Margit, akinek a kanonizálása jelenleg folyik. Ugyanaz a nép, amely hajthatatlan hittel veszi körül Horthy kormányzó – Szent István királyságának újjáépítője – férfias bronz mellszobrát, mely uralja a bejáratot. Hasonló megformálása az idealisztikus-monumentális Patrona Hungariae nagyméretű, fából készült alakja,⁹ és vele szemben a Szeplőtelen Fogan-

⁸ Diósy Antal (1895–1977) nagyméretű pannója a díszterem falát díszítette Ohmann Béla Horthy Miklóst ábrázoló bronz mellszobra mögött. A Triennále bezárása után a szobrot a Műegyetem egyik folyosóján állították ki, a háború alatt valószínűleg elpusztult.

⁹ Gerevich itt Ohmann Bélának (1890–1968) a *Patrona Hungariae* című, lappangó faszobrárt említi.

tatás szobra.¹⁰ Ezek egymással szemben kialakított fülkébe vannak elhelyezve, melyeket a központi terem karcsú oszlopai választanak el, és a kis kápolnában végződnek. Utóbbiak egy rövid keresztmetszetet nyújtanak a magyar szakrális művészet új irányzatainak a díszítőművészettel való kapcsolatairól, állandó és változatlan élet-erővel erősítik újra civilizációnk római-keresztény alapját. Az idealisztikus és hazafias törekvés jellegzetes és sokatmondó jele annak a művészeti mozgalomnak, amely a díszítő- és iparművészetben tükröződik. Ez legalább annyira jelentőségteljes tény, mint az, hogy egy szellemi és erkölcsi átrendeződés korában élünk. A képző-, és a díszítő művészetben végbement szükséges esztétikai evolúció a »művészet a művészetért«, az üres technicizmus, vagy a materialista virtuozitás elvének a lerombolásához vezetett, visszaadván a »művészet az emberért« elvét, ami a latin és római, középkori és humanista kor valódi princípiuma volt.

A magyar szekció terei közt sétálván a nemzeti érzés friss leheletét érezhetjük a textilművészetben és a kerámiában. Ezt igazolja Kovács Margit historizáló kályhája, a Budai Szövőműhely Pekáry István rajzai alapján készült anyagai, melyek a visszatért országrészekről származó rutén és magyar párokat ábrázolnak.¹¹ Figyelmet kell szentelnünk a kerámia gazdagságának is, amely a szecesszió és a *Wiener Werkstätte* hatására a népművészetben keresztül újult meg. Három fiatal művészt kell elsősorban kiemelni, akik mindannyian a közös népi forrásból merítenek, de saját stílusuk eltér egymástól. Az első Gorka Géza,¹² aki kitűnő a konstrukcióban. Gádor István, aki megfelelő módon alkalmazza figuratív domborműveinél a kerámia anyagát és az annak mintázásához szükséges technikát, ízléses népi jeleneteket és kiegyensúlyozott szakrális kompozíciókat bemutatva. Kovács Margit elmélyült a technikában, egyre ragyogóbbak színei és eredeti formái. A nagy porcelán manufaktúrák közt a Zsolnay kiemelkedő helyet foglal el, hisz már nagy sikert ért el irizáló eozin vázáival a felejthetetlen 1906-os Milánói Nemzetközi Iparművészeti Kiállításon. Ma inkább a figurák mintázására koncentrálva kitűnő fiatal képzőművészeket foglalkoztat. A herendi specialitása az asztali porcelángyártás.

A textilművészet virágzásának példaként említsük meg Schubert Ernő és Szabó Éva textílijeit,¹³ Pekáry István és Kiss Béla szőnyegeit, a csipkék és csipkedíszek technikai tökéletességét és a díszítőmotívumok gazdagságát, melyet a néprajzi kutatásnak köszönhetünk. A csipkékből és a csipkedíszekből különösen nagyszabású és átgondolt kiállítást készítettünk, felsorakoztatván a különböző tájegységeket, hiszen ismert volt, hogy Olaszország is egy ilyen jellegű kiállítást szervez, és a szembesítés hasznosnak és

¹⁰ Ohmann Béla *Madonna* szobrából több példány is készülhetett. Az egyik közülük a Maglódi úti Kórház tüdőbeteg pavilonjának főhomlokzatát díszíti.

¹¹ Pekáry István (1905–1981) életművén belül – mely még feldolgozásra vár – jelentős szereppel bírt a Budai Szövőműhellyel való együttműködés.

¹² Gorka Géza (1895–1971) keramikus és formatervező. Kovács Margittal (1902–1977) és Gádor Istvánnal együtt a modern magyar kerámia egyik megújítója.

¹³ P. Szabó Éva (1910–1997) textilművész. A korszak több neves építészének (Kaeszy Gyula, Kozma Lajos, Vágó József) készített kézzel szövött, majd nyomott textileket.

tanulágosnak bizonyulhat. A népművészet jelenkori megújítása még a női divat területére is betört. Zsindelyné Tüdős Klára,¹⁴ aki kifinomult ízlésű művésznő és a miniszterelnökségi államtitkár házastársa,¹⁵ mozgalmat indított el azzal a céllal, hogy megjelenítse a nemzeti jelleget a nemzetközi divatban. Saját modelljeinél sikerült a népművészet tanulságait felhasználni a szabásnál és a díszítésnél, folklorisztikus túlzások nélküli, mértékletesen modern ízlésű ruhákat készítve. Eközben a leghívebben őrizi a hazai öltözetek élénk kolorizmusát, motívumait és formáit Barthus Irén.¹⁶

Ötvösművészetünket reprezentálják azok a válogatott műtárgyak, melyek főképp liturgikus jellegűek. E produkciók magas színvonalát jellemzik Megyer-Meyer Antal professzor kelyhei és cibóriumai, melyek tökéletesen figyelembe veszik a liturgikus elvárásokat, emellett kitűnő művészi formákkal és kifogástalan technikai kivitelezéssel rendelkeznek. Ugyanígy megemlíthető Szita-Molnár asszony (Szita Oszkárné Molnár Mária) kelyhe, amely a kiváló tudós és mecénás, Lepold Antal egyházi főmél-tóság megrendelésére készült, Szent István születésének jeles évfordulója alkalmából. Kifinomult bizáncias zománcokkal díszítve új érzékenységgel idézi fel a magyar Szent Korona motívumait és technikáját, melyet II. Szilveszter pápa a keresztényi felségjog jeleként ajándékozott Szent Istvánnak.

Az üvegfestészetben továbbra is Árkayné Sztehló Lili foglalja el az első helyet szakrális üveglakkaival, melyek mindkét kápolnában ki lettek állítva. Johann Hugó első alkalommal jelenik meg Milánóban, saját maga készíti rajzait és üveglakkait. Ehhez még tegyük hozzá Báthory Júlia és Hiesz Jenő nevét,¹⁷ akik kristállyal dolgoznak.

A díszlettervezésnél kifejezetten ideillő jeleneteket szeretnénk kiállítani, elsősorban olyan, nemrég bemutatott színpadi darabokból, melyek szoros kapcsolatban állnak Itáliával.

Madách Imre »Az ember tragédiája« a magyar dráma egyik remekműve. Az előző évben elkészített kísérleti díszleteket a Magyar Nemzeti Színház színpadán mutatták be két szobrász, Erdey Dezső és Jálics Ernő szintetizáló, az olasz művészet elemeit felhasználó, plasztikus formákat imitáló tervei alapján, (ők korábban a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasai voltak). A szintén volt római ösztöndíjas festőművész, Molnár C. Pál finoman stilizált jeleneteket készített Giovacchino Forzano »Giulio Cesare« -jéhez, melyet pár hónappal ezelőtt mutattak be Budapest legnagyobb színházában. Respighinek »A láng« című műve az előző év januárjában került bemutatásra a Scalában, a budapesti Királyi Operaház zenekarának közreműkö-

¹⁴ Zsindelyné Tüdős Klára (1895–1980) iparművész, jelmeztervező.

¹⁵ Zsindely Ferenc (1891–1963), jogász, író, miniszter. 1931-től 1944-ig Komárom város kormánypárti országgyűlési képviselője, 1939-ben miniszterelnökségi államtitkár. A második világháborúban feleségével és a svéd misszióval számos zsidót bújtatott Istenhegyi úti villájában.

¹⁶ Zomboriné Barthus Irén (?–?): Tüdős Klára mellett a két világháború közötti magyar divattervezés egyik neves szereplője. Az Országos Iparművészeti Főiskola ruhatervezési szakoktatója, illetve a Magyar Filmiroda Ruhatervezési Bizottságának elnöke volt.

¹⁷ Báthory Júlia (1901–2000) üvegművész, a magyar üvegművész-képzés megteremtője.

désével, amely nemcsak az opera zenéje és a kiváló magyar szereplők miatt volt emlékezetes siker, hanem mert a zseniális rendező és díszlettervező, Oláh Gusztáv sajátosan új díszletstílust hozott létre.

A grafikában és a tipográfiában kimagasló szereppel bírnak a budapesti Egyetemi Nyomda kiadványai, mint a *Magyarország művészeti emlékei* 4 kötete¹⁸, Molnár C. Pál fametszetei, az »év legjobb könyve« címet elnyert kiadványok,¹⁹ és a »Corvina« elegáns füzetek, a Korvin Mátyás olasz–magyar társaság által olaszul megjelentetett folyóirat, melyeket a volt római ösztöndíjasok emblémái és rajzai díszítenek.

A kiállítók között nagy számban tűnnek fel a volt római akadémiai ösztöndíjasok, amely egyre inkább aláhúzza fokozódó szerepvállalásukat a képző- és alkalmazott művészetek terén. Mi több, néhányan a legfiatalabbak közül kizárólag a díszítőművészetek megújításának szentelik magukat, mint a VII. Triennale résztvevői közül Árkayné Sztehló Lili, Szita-Molnár, aztán Hiesz, Buday és Pekáry, aki jelenleg ösztöndíjas Rómában.

Köztudott, hogy a magyar szakrális művészet megújulása egyenesen visszavezethető azokra a Rómából hazatért és csoportot alkotó fiatal művészekre, építészekre, szobrászokra, festőművészekre, akik szoros eszmei közösségben dolgoznak, s akik közül a vallásos művészet megújításának vezetői közé sorolhatjuk Aba-Novákot, Molnár C. Pált, Árkayt, a szobrász Pátzayt, Kontuly Bélát, és még másokat is, akiknek Róma a hitük és szenvedélyük.

A VII. Triennáléra Magyarország és a magyar képzőművészek különös odaadással és nagy lelkesedéssel készültek, melynek nemcsak az az oka, hogy Monza óta ők a Triennale legelső és leghűségesebb résztvevői, hanem az is, hogy hitet szeretnének tenni a csodálatos Itália mellett.

(Juhász Bálint fordítása)

¹⁸ A sorozatban, melyet Gerevich Tibor, mint a Műemlékek Országos Bizottságának elnöke szerkesztett, Dercsényi Dezső, Horváth Henrik, Rados Jenő, illetve saját műve jelent meg.

¹⁹ E két könyv az *Athenaeum* & *Hungária Könyvkiadó* Vállalatok által 1939-ben meghirdetett »az év legjobb könyve« díját nyerte el.

Gerevich Lászlóné Vattai Ilona (1921–1988) művészettörténész,
Pálincás László (1910–1974) művészettörténész és Garas Klára
(1919–2017) művészettörténész Budapesten, 1946-ban.
Gerevich László hagyatékából © Gerevich László örökösei